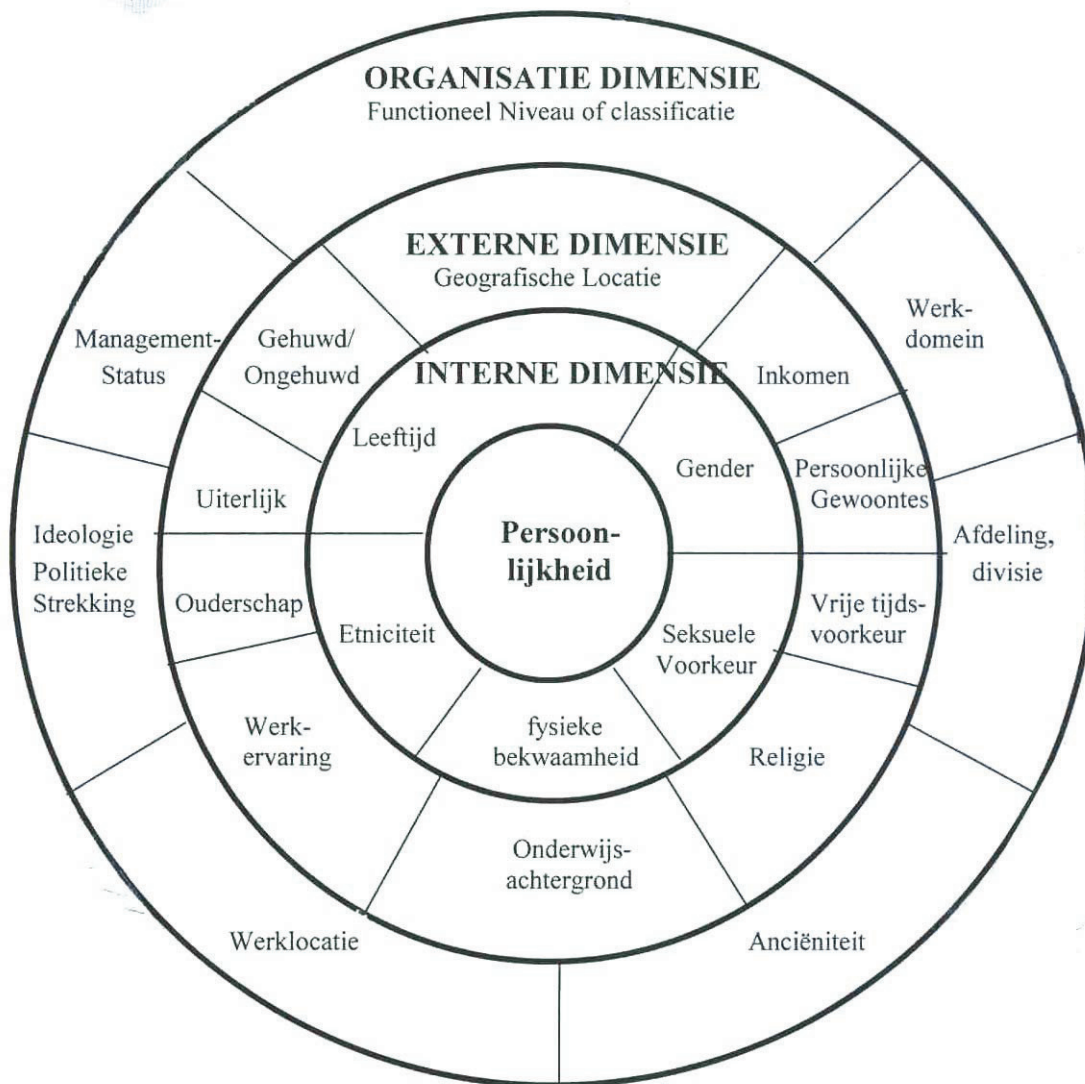


SOCIALE ACTIVERING EN DIVERSITEIT: EEN OEFENING IN KRUISPUNTDENKEN

De identiteit van mensen is divers samengesteld, zoals schema 5 illustreert. Dat creëert een waaier van mogelijkheden om mensen aan te zetten om sociaal actief te zijn. De hefboven zoals ze hierboven geformuleerd zijn, spreken telkens een verschillend segment van iemands identiteit aan.²⁵

Schema 5 De vier lagen van diversiteit



²⁵ Bron: L.Gardenswartz & A. Rowe / M. Loden & J.B. Rosener In Lee Gardenswartz & Anita Rowe, *Managing Diversity. A Complete Desk Reference and Planning Guide*, 1998, p.25, vertaald door Pascale Creten.

Gardenswartz en Rowe ²⁶ definiëren diversiteit als alle punten waarop mensen van elkaar verschillen én op elkaar gelijken. Elementen die we met anderen gemeenschappelijk hebben, geven ons de mogelijkheid om aansluiting te vinden bij elkaar. De verschilpunten vormen dan weer een rijke bron om van elkaar te leren. Tegelijkertijd zijn het precies de verschillen tussen mensen die voor heel wat discussie en zelfs voor conflicten zorgen. Dat wordt een probleem wanneer de verschilpunten tussen mensen de kansen en mogelijkheden van individuen, organisaties en de samenleving als geheel beïnvloeden. Met andere woorden: als ze de basis vormen voor ongelijke kansen en discriminatie.

Op basis van de verschillende componenten van de identiteit (zie schema 5) worden aan mensen verschillende maatschappelijke posities toegekend. En aan die maatschappelijke positie zijn macht en machtsrelaties verbonden. Sekse, nationaliteit, fysieke bekwaamheid, etniciteit, enzovoort zijn sociale ordeningsprincipes. Ze kleuren niet alleen iemands identiteit. Ze brengen voor de persoon in kwestie ook een structureel voordeel of nadeel mee. Ze bepalen mee welke rol iemand in het openbare leven speelt en de verwachtingen en betekenissen die daaraan vasthangen.

De verschillende identiteitsaspecten bestaan niet op zich. Alle ordeningsprincipes spelen altijd gelijktijdig een rol. Ze hangen onderling samen en grijpen op elkaar in. Ze vormen wisselende kruispunten. We zijn altijd man of vrouw. We hebben steeds een bepaalde seksuele voorkeur. Onze etnische afkomst is altijd aanwezig.

Deze manier van kijken naar de verschillende sociale ordeningsprincipes in hun samenhang, noemen we kruispuntdenken²⁷. Het **kruispuntmodel** bekijkt etniciteit, gender, nationaliteit samen met andere factoren die deel uitmaken van onze identiteit²⁸. Het laat zien hoe bijvoorbeeld sociale achtergrond invloed heeft op ons man- of vrouw-zijn of hoe onze sekse mee de invulling van onze etnische identiteit bepaalt.²⁹

De kruispunten van de verschillende dimensies van diversiteit zijn een bril waarmee we naar de andere kijken en waardoor de andere ons ziet. Als we die brillen opzetten, kunnen we beter in dialoog treden met de andere en worden we ons meer bewust van drempels, conflicten en discriminerende praktijken.

Wat is nu de implicatie van het kruispuntdenken voor sociale activering?

Het zorgt ervoor dat we mensen bekijken in hun veelheid aan dimensies en niet vanuit één aspect. Vluchtelingen bijvoorbeeld mogen we niet alleen bekijken vanuit het perspectief van hun vluchteling-zijn. We moeten ook oog hebben voor een waaiër aan andere dimensies, die mogelijkheden en kansen inhouden. Als we daarvan vertrekken, dan stelt dat ons in staat om die kruispunten te identificeren waar de veerkracht van een persoon zit op een bepaald moment en in een bepaalde context.

²⁶ Lee Gardenswartz & Anita Rowe, *Managing Diversity. A Complete Desk Reference and Planning Guide*, p.24

²⁷ Het kruispuntdenken wordt ook intersectionaliteit of intersectionele theorie genoemd. Mariëtte Hermans, *Intersectionaliteit. Een uitnodiging tot inclusief denken over gender, etniciteit, discriminatie en beeldvorming, E-Quality*, Utrecht, 2002

²⁸ Redactioneel. *Multiculturalisme en feminisme*. In: Tijdschrift voor Genderstudies, 2002 – 3, p. 2-4.

²⁹ Voor kritische beschouwingen op het kruispuntdenken, zie Sawitri Saharso, *Een vrouw met twee missies. Reactie op Helma Lutz*. In: Tijdschrift voor Genderstudies, 2002 – 3, p. 18-23